

Visszatelepítés előtt: FERTŐTLENÍTÉS!

Az ár-belvízzel veszélyeztetett településeken a fertőzések és járványos megbetegedések elkerülése végett:

- Kiemelt fontosságú a **kézmosás!**
- A kézfertőtlenítés, melyet fertőtlenítő hatású folyékony **szappannal**, **kézfertőtlenítő szerrel** lehet végezni, főként étkezés, dohányzás előtt javasolt!
- Csak ellenőrzött, **vezetékes ivóvizet** igyanak! Csőtörés vagy vízkimaradás esetén megelőzőképpen javasoljuk, hogy a vizet **forralva** fogyassza!
- Ásott kutak vizét tilos ivóvízként használni!
- Saláta és zöldségfélét csak ivóvíz minőségű vízzel történő alapos **mosás és főzés** után fogyasszanak!
- Alaposan átfőzött illetve sütött ételeket egyenek!
- Tegyén meg mindent a balesetek elkerüléséért, a sebeket megfelelően lássák el!
- Hasmenéses panaszok esetén **AZONNAL** forduljanak háziorvosukhoz!

KÉZFERTŐTLENÍTÉS

A kézfertőtlenítést alkoholtartalmú kézfertőtlenítő szerrel, kézfertőtlenítő géllal, fertőtlenítő kendővel lehet végezni. A kézfertőtlenítő szert a kezeken egyenletesen kell eloszlatni a csomagoláson megadott behatási ideig.

A kézfertőtlenítésre alkalmas készítmények a nagyobb drogériákban, vagy a gyógyszertárakban beszerezhetőek.

Neomagnol tabletta 0,2 %-os oldata is alkalmazható.

Neomagnol oldat készítése:

1 liter vízhez 2 db Neomagnol tabletta szükséges+ 1 evőkanál ételecet.

Kézfertőtlenítés ideje: 1 perc

A frissen készített oldat legalább 4 óránként cserélendő!

Felületfertőtlenítés

- Mosható felületek, padló, fal fertőtlenítése

2 % -os Natriumhipoklorit 90

Háztartási hypo

Oldat készítése:

2 dl Natriumhipoklorit 90 + 9,8 l víz

6 dl Háztartási Hypo + 9,4 l víz

10 liter fertőtlenítő oldat 50 – 60 m² felület fertőtlenítésére alkalmas.

- Nem mosható felületek, kárpit, szőnyeg fertőtlenítése

Neomagnol tablettával: 1 liter víz + 20 tabletta, az oldattal a textíliát alaposan át kell kefélni. (Vigyázat színváltozást okozhat!)

Dezinficiens habbal: Liquor formaldehydi saponatus (Lysoform) 10 % -os vizes oldatából habot képezünk. A habot a fertőtlenítendő felületre felvisszük, az anyagba bedörzsöljük.

Száradás után porszívózás, kefézés.

Ásott kút fertőtlenítése

· Kiszivattyúzás: a kút vizét a szokásos vízszint eléréséig kell szivattyúzni.
1 m³ víz fertőtlenítéséhez 100 ml Na-hipoklorit -90-et, vagy 300 ml háztartási Hypót, vagy 30 g Klórmeszet kell számítani.

- **Fertőtlenítés háztartási Hypoval: 5 méteres vízoszlop esetén 1 kút kb. 4 m³, így 4 m³ -re 1,2 liter háztartási Hypo szükséges**

· A kimért háztartási Hypot 2 –3 vödör vízben szétosztjuk, majd ezt a frissen elkészített oldatot a kút kávjára öntjük, így a beöntött víz a kút belső bélésén végigfolyva jut be a kút vizébe.

· 24 óra behatási idő után, ha klórszag nem érezhető kétszeres mennyiségű Hypoval a fertőtlenítést meg kell ismételni.

Ismétlés esetén tehát 1 kút fertőtlenítéséhez 2,4 liter Hypo szükséges.

24 óra behatási idő után, ha klórszag érezhető – eredményes volt a fertőtlenítés.

· Eredményes fertőtlenítés után a vizet ki kell szivattyúzni, viszont az így fertőtlenített kútban megjelenő víz használata sem biztonságos.

SZENNYVÍZ FERTŐTLENÍTÉSE

1 m³ szennyvízre 150 g klórmész, vagy 5 liter Natriumhypoklorit 90 szükséges.

Fertőtlenítés klórmésszel

Törzsoldat készítése: a szükséges mennyiségű klórmeszet tízszeres mennyiségű vízben kell feloldani, a kapott törzsoldatot a szennyvízhez öntjük. A behatási idő 2 óra
(Egy szennyvízgyűjtő átlagosan 10 m³ -es)

Fertőtlenítés Natriumhypoklorit 90 -el

A szükséges mennyiséget hígítás nélkül keverjük a szennyvízhez.

ÜRGÖDRÖS ÁRNYÉKSZÉK FERTŐTLENÍTÉSE

Az ürgödör tartalmának felületére összefüggő rétegben szórunk 1 kg klórmeszet.

Az építmény fertőtlenítése meszeléssel biztosítható. Ehhez klórmész oldatot készítünk a következő módon:

- 1,5 kg klórmeszet fokozatosan feloldunk 12 l vízzel.

Ezzel az oldattal kell lemeszelné az építmény falait, ajtaját, padozatát, ülődeszkáját.

Az ülődeszkát másnap használat előtt le kell mosni.

TALAJ, SZEMÉTDOMB, TRÁGYADOMB FERTŐTLENÍTÉSE

A talaj fertőtlenítéséhez klórmészből oldatot készítünk: **1 kg klórmész + 9 l víz.**

Az így kapott klórmész oldattal a fertőzött talaj felületét átitatjuk.

A szemétdomb-trágyadomb fertőtlenítéséhez **1 m²-re 1 kg klórmészport** szórunk ki töményen, vagy **10 %-os klórmész-tejjel** bőségesen le kell öntözni a trágyadomb, szemétdomb felületét

A trágyalé fertőtlenítéséhez 1 m³ trágyaléhez 2 kg klórmészpor, vagy égetett mészpórt adunk. Behatási idő 2 óra.

BALESETVÉDELMI ELŐÍRÁSOK:

A klóros oldatok készítését a **szabadban, gumikesztyűben, zárt ruházatban** fokozott óvatossággal kell végezni. Bőrre, szembe freccsenésnél azonnal bő tiszta vizes öblítést kell alkalmazni, szükség esetén orvoshoz kell fordulni.

A fertőtlenítés ideje alatt csak a munkát végző személy tartózkodhat a területen.

Gondoskodni kell a gyermekek, családtagok megfelelő elhelyezéséről 2-4 óráig.

Biztosítani kell a haszonállatok védelmét is.

Penészmentesítés és fertőtlenítés árvíz után

Az árvíz során az épületanyag nagy mennyiségű vizet vesz fel, mely a magas vízakaktivitású gombák elterjedéséhez vezet. A vízigény alapján ugyanis más penészgomba fajokra számíthatunk egy enyhébb nedvesedés esetén, mint a tartós átázást követően. **Az árvizeket követően *Stachybotrys*, *Chaetomium*, *Ulocladium*, *Trichoderma* és *Aureobasidium* gombanemzetségek jelenhetnek meg, amelyek allergiát és asztmát okozhatnak.**

Vészforgatókönyv az árvíz okozta penészesedés elhárítására

1. Kárfelmérés:

Penészmentesítés előtt kérjen tájékoztatást a biztosítójától a bizonyítékok dokumentálási módjára (fénykép, tárgyi bizonyíték, helyszíni kárbecslés) vonatkozóan. Az egészségkárosodás kockázatának dokumentálására aerobiológiai vizsgálatot is igényelhetnek. Ha a biztosítótársaság megköveteli, a tönkrement tárgyakat tárolja egy lakáson kívüli, zárt, száraz helyen.

2. Szárítás:

A penészgombatelepek kialakulásához általában három nap szükséges a vizesedést követően. Mivel ezek nagy mennyiségű spórát termelnek, ezek újabb penésztelepek kialakulásához vezetnek, tehát minél tovább várunk a penészmentesítéssel, a helyzet annál rosszabb lesz. **Amint az elöntött házba vissza lehet térni, el kell kezdeni a penészesedés felszámolását.**

Először hazatérve **nyissunk ki minden ajtót-ablakot, hogy meginduljon a kiszáradás.** A szellőztetést csak akkor szüneteltessük, ha a kültéri levegő relatív páratartalma meghaladja a 60%-ot.

A maradék vizet töröljük fel a padlóról.

A penészes vagy szennyvízzel átitatott porózus anyagokat távolítsuk el, zárt, műanyag szemeteszsákban dobjuk ki. Porózus anyag a tapéta, a gipszkarton, a szigetelőanyagok, a vakolat, a többszörös falfesték-rétegek, szőnyeg, fa- és papír tárgyak, matrac, plüssállatok – ezeket nem lehet kellőképpen megtisztítani, ha bepenészedtek. A spóraterjedését megelőzésére a fertőzött tárgyakat burkoljuk be műanyag zacskóval.

Az átnedvesedett tárgyak kiszárításához vessük be a hőszigetelőket, páramentesítőket. Nagy teljesítményű hőlégfúvókat, páratlanítókat bérelhetünk a fal szárítására (ha ehhez áramfejlesztő kell, az nem üzemeltethető beltérben, ablak alatt vagy az erkélyen!). Emellett nagyon fontos, hogy **folyamatosan szellőztessünk.**

Az átázott szőnyeget, kárpitokat legtöbbször ki is kell dobni. Ha megmenthető, tisztítsuk ki, fertőtlenítsük, és mielőbb szárítsuk meg. A szennyvízzel átitatott töltőanyagot (szivacs, toll) ne használjuk fel.

Távolítsuk el a gipszkarton falakat, ellenőrizzük a ház szigetelését. Az átázott szigetelés sokáig nedves marad, és rejtett penész kialakulásához vezet, illetve az épületanyagban farontó gombák telepedhetnek meg. **A burkolatok visszahelyezése előtt győződjünk meg arról, hogy a szigetelés és a faanyag megszáradt (fa esetén a nedvességtartalom ne legyen 14%-nál magasabb).** A bútorokat és az új burkolatot csak a teljesen kiszáradt épületben tegyék helyre. Az **épület kiszárítása** türelmet próbáló feladat, hónapokat is igénybe vehet.

3. Penészmentesítés:

A penészgomba-telepek lekaparásával nagy mennyiségű spóra jut a levegőbe. **Haladjunk helyiségről-helyiségre**, fokozatosan izolálva a munkaterületet a lakás többi részétől. **A fertőzött helyiség ajtaját zárjuk le műanyag fóliával, hogy a spórák ne terjedjenek szét a lakásban.** A munka közben folyamatosan szellőztessünk.

A szellőző berendezéseket ne üzemeltessük, amíg szakemberek nem tisztították meg. Nagyobb épületekben a bontás során negatív légnyomást kell kialakítani a helyiségben, ezalatt a folyosón pozitív légnyomást kell biztosítani.

A mosógépben tisztítható textíliákat általában meg lehet menteni, amennyiben a penészgombák nem okoztak maradandó károsodást az anyagokban.

A nem kárpitozott bútorokat az udvaron tisztítsuk. Ha a penészesedés csak a felületet érinti, hagyjuk a tűző napon, majd söpörjük le a kiszáradt, elpusztult penészt. A résekből HEPA szűrős porszívóval eltávolíthatók a lerakódott gombaelemek. **Figyelem! Az elhalt spórák is allergizálnak!**

A nem porózus felszínű tárgyakat, mint a műanyag, üveg, beton, különböző fémek stb. könnyen megtisztíthatók a penésztől.

Az értékes bútorok, könyvek megmentését bízzuk szakértőre, restaurátorra.

4. Lemosás/fertőtlenítés:

A penésztelepek eltávolítását követően jöhet a lemosás és a fertőtlenítés. Ez a résekben és durva felületeken a fizikai eltávolítás után megmaradt gombaelemek és a szennyvízmaradványok miatt feltétlenül szükséges. **A lemosásnál két vödörrel dolgozzunk, egyikben öblítünk, a másikkal lemosunk. A vizet gyakran cseréljük.** A tisztításhoz ne használjunk foszfát-tartalmú szereket- a foszfát táplálja a mikroorganizmusokat. **A lemosást követően töröljük a felületet szárazra.** **A fertőtlenítésre a hypoodat (10 liter vízhez 6 dl háztartási hypo) is megfelelő, ez szagtalanít is.** **Fertőtleníteni kell a padlót, a falakat, a konyhát és a fürdőszobát is.**

Ne keverjük a különféle tisztítószeret, pl. savakat, ecetet, vízkőoldót hypóval. Bizonyos tisztítószeret egyes felületeken (alumínium, rozsdamentes acél, linóleum) elszíneződést okozhatnak, ezért kezelés előtt érdemes kis területen kipróbálni ezeket. **A nagy mennyiségű penészgomba-spóra tartós belélegzése egészségkárosító hatású.** Penészmentesítéskor használjunk kesztyűt, valamint hosszú ujjú és hosszúszerű munkaruhát, zárt cipőt, sapkát. **Erős fertőzés esetén viseljük légszűrő maszkot** (a penészgomba spórákhoz ajánlott légszűrő *maszkok részecskeszűrő betétje 3M 2125 P2R és 3M 2135 P3 kódszámmal kapható*. Minden esetben győződjünk meg arról, hogy a maszk szabályosan illeszkedik és résmentesen zár). A penész eltávolítását ne magunk végezzük, ha allergiásak vagyunk valamelyik penészgomba-fajra. E munkát ne végezzék 12 év alatti gyermekek, idősek, várandósok, valamilyen immunrendszert gyengítő alapbetegségben illetve légúti megbetegedésben szenvedők. **A fertőtlenítőszer elpusztítja a penészgombát, de nem akadályozza meg, hogy ismét megjelenjen a gombatelep. A végső megoldás csak a teljes kiszáradással érhető el.**

5. Ellenőrzés:

A fertőzés megszüntetése után **kísérjük folyamatosan figyelemmel, hogy nem jelentkezik-e ismét nedvesedés és penészesedés. Ha az épület még nem száradt ki kellőképpen, a tisztítást és a szárítást újra el kell végezni.**
